

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра терапії і клінічної діагностики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ветеринарної медицини
_____ проф. М.І. Цвіліховський
“ ____ ” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри терапії і клінічної
діагностики
Протокол №__ від “ ____ ” _____ 2020 р.
Завідувач кафедри
_____ к.вет.н., доц. В.М. Костенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика
внутрішніх хвороб тварин**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет ветеринарної медицини
(назва факультету)

Розробники: Грушанська Наталія Генадіївна, доцент, д.вет.н., Костенко Віталій Михайлович, доцент, к.вет.н., Голопура Сергій Іванович, доцент, к.вет.н., Бойко Наталія Іванівна, доцент, к.вет.н., Макарін Андрій Олегович, доцент, к.вет.н., Павелиця Олег Олександрович, доцент, к.вет.н.

Київ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни

«Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин»

Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Магістр	
Галузь знань	<u>21 – «Ветеринарія»</u> (шифр і назва)	
Спеціальність	<u>211 – «Ветеринарна медицина»</u> (шифр і назва)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	–	-
Лабораторні заняття	15 год.	-
Самостійна робота	120 год.	-
Індивідуальні завдання	–	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	2 год. 8 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин».

Програма розрахована на підготовку студентів ОС «Магістр» за навчальним планом (на базі ОС «Бакалавр»).

Мета дисципліни “Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин” – поглибити теоретичні знання і отримати практичні навички з обраного напрямку, а також підготувати магістранта до самостійної роботи за вибраною дисципліною.

Завдання навчальної дисципліни:

- освоїти сучасні методиками клініко-лабораторних досліджень для встановлення діагнозу і здійснення диференційної діагностики хвороб тварин;
- опанувати сучасні методи лікування і профілактики найбільш поширених внутрішніх хвороб тварин;
- отримати навички аналізу, узагальнення матеріалу з вибраної проблеми під час написання магістерської роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- головні симптоми і синдроми та принципи лікування кардіореспіраторних хвороб;
- головні симптоми і синдроми та принципи лікування і профілактики за імунодефіцитних та аутоімунних захворювань тварин;
- головні симптоми і синдроми та принципи лікування і профілактики за неврологічних захворювань тварин;
- головні симптоми і синдроми та принципи лікування і профілактики за хвороб органів травлення;
- головні симптоми і синдроми та принципи лікування і профілактики за ендокринних та незаразних дерматологічних захворювань.

вміти:

- розпізнавати (діагностувати) хвороби сільськогосподарських та домашніх тварин різної етіології;
- володіти сучасними методиками клініко-лабораторних досліджень хворих тварин та вміти аналізувати отримані результати;
- володіти сучасними методами лікування внутрішніх хвороб тварин з урахуванням способу їх утримання;
- застосовувати відповідним чином ліки та біологічні засоби для забезпечення безпечності харчового ланцюга та довкілля;
- розробляти сучасні схеми і заходи профілактики хвороб сільськогосподарських тварин.
- користуватись новітніми досягненнями в галузі діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин;
- ефективно комунікувати з колегами для обміну науковою та технічною інформацією та практичним досвідом.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Спеціальна пропедевтика

Тема лекційного заняття 1. Фізіологічні основи ЕКГ та її діагностичне значення.

Тема лекційного заняття 2. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів травлення.

Тема лекційного заняття 3. Інструментальне дослідження тварин за хвороб нирок і сечового міхура.

Тема лекційного заняття 4. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів ендокринної системи.

Змістовий модуль 2. Спеціальна терапія і профілактика

Тема лекційного заняття 5. Імунопатологія. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування.

Тема лекційного заняття 6. Кардіореспіраторні синдроми. Механізм їх виникнення, методи діагностики та лікування.

Тема лекційного заняття 7. Неврологія. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики.

Тема лекційного заняття 8. Загальна характеристика, механізми розвитку, діагностика алергічних та аутоімунних захворювань та терапія тварин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Лекц.	Лаб. занять	Сам. роб. студ.
1	2	3	4	5
Модуль 1. Спеціальна пропедевтика				
ТЕМА 1. Фізіологічні основи ЕКГ та її діагностичне значення	19	2	2	15
ТЕМА 2. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів травлення	19	2	2	15
ТЕМА 3. Інструментальне дослідження тварин за хвороб нирок і сечового міхура	19	2	2	15
ТЕМА 4. Спеціальна пропедевтика тварин за хвороб органів ендокринної системи	19	2	2	15
Модуль 2. Спеціальна терапія і профілактика				

ТЕМА 5. Імунопатологія. Механізм розвитку, методи діагностики та лікування	19	2	2	15
ТЕМА 6. Кардіореспіраторні синдроми. Механізм їх виникнення, методи діагностики та лікування	19	2	2	15
ТЕМА 7. Неврологія. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики	19	2	2	15
ТЕМА 8. Загальна характеристика, механізми розвитку, діагностика алергічних та аутоімунних захворювань та терапія тварин	17	1	1	15
Разом	150	15	15	120

4. Теми семінарських занять Не передбачені.

5. Теми практичних занять Не передбачені.

6. Теми лабораторних занять

Назва теми	К-сть год.
Модуль 1. Спеціальна пропедевтика	
№ 1. Спеціальні методи дослідження тварин за серцевої недостатності. Кардіоміопатія.	2
№. 2. Інструментальні та лабораторні методи дослідження тварин за хвороб шлунка і кишечника..	2
№. 3. Спеціальна пропедевтика тварин за ниркової недостатності.	2
№ 4. Спеціальні методи дослідження тварин за хвороб органів ендокринної системи. Диференційна діагностика ендокринопатій	2
Модуль 2. Спеціальна терапія і профілактика	
№ 5. Патофізіологія та лабораторна діагностика імунодефіцитів. Аналіз результатів клініко-лабораторних досліджень.	2
№ 6. Види шоку. Кардіогенний шок. Анафілактичний шок. Невідкладна допомога	2
№ 7. Загальні симптоми та синдроми неврологічних хвороб. Методи діагностики та розробка лікувально-профілактичних заходів.	2
№ 8. Алергічні хвороби шкіри. Диференційна діагностика та терапія. Аутоімунні патології тварин. Спеціальні методи діагностики та терапія	1
РАЗОМ	15

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Магістр» Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»	Кафедра терапії і клінічної діагностики 2020-2021 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин»	Затверджую зав. кафедри <hr/> Костенко В.М. «__» _____ 2020 р.

Екзаменаційні запитання

1. Кардіоміопатії. Види, діагностика та терапія.

2. Цукровий діабет. Етіопатогенез, діагностика та терапія.

Тестові завдання різних типів

1. Співставте прояви компенсації при перерахованих пороках серця

1. Стеноз фіброзного кільця лівого атріовентрикулярного отвору 2. Стеноз устя аорти 3. Стеноз фіброзного кільця правого атріовентрикулярного отвору 4. Стеноз устя легеневої артерії	А. Гіпертрофія правого передсердя Б. Гіпертрофія лівого передсердя В. Гіпертрофія лівого шлуночка Г. Гіпертрофія правого шлуночка
---	--

2. Виникнення асцити можливе при...

1	недостатності мітрального клапана
2	недостатності трикуспідального клапана
3	стенозі устя аорти
4	стенозі мітрального клапана

3. Вкажіть лікарські засоби, які відносять до імуностимуляторів

1	Ронколейкін
2	Фоспреніл
3	РБС
4	Еналаприл
5	Дексаметазон

4. Розставити у відповідності до захворювання гормони, порушення обміну яких спричинює вказану патологію...

А. Цукровий діабет Б. Синдром Кушинга В. Післяпологова гіпокальціємія Г. Ендемічний зоб	1. ТТГ 2. інсулін 3. паратгормон 4. АКТГ
--	---

5. Назвіть лікарські засоби показані за гіпоглікемічної коми

1	канінсулін
2	гліпізид
3	глюкоза
4	адреналін
5	харчові волокна

6. Банк молозива необхідно формувати від корів....

1	1-ї лактації
2	Завезених з інших господарств
3	У яких вміст у молозиві імуноглобулінів нижче 60 г/л
4	4-ї лактації
5	У яких вміст у молозиві імуноглобулінів вище 60 г/л

7. Вкажіть лікарські засоби показані при виразковій хворобі

1.	В'язучі
2.	Діуретичні
3.	Кровоспинні
4.	Знеболюючі
5.	Нестероїдні протизапальні

8. Центральний параліч виникає при ураженні ...

1	Рухових відділів спинного мозку в ділянці вентральних рогів
2	Периферичних нервів
3	Пірамідального шляху
4	Верхніх шийних сегментів спинного мозку
5	Головного мозку

9. Назвіть антигістамінні препарати показані при алергічних захворюваннях шкіри

1.	Азатиоприн
2.	Верошпірон
3.	Супрастин
4.	Димедрол
5.	Діакарб

10. В основі патогенезу яких захворювань лежить підвищення секреції глюкокортикоїдів

1	Синдром Кушинга
2	Гіпоадренокортицизм
3	Інсулінонезалежний цукровий діабет
4	Інсулінозалежний цукровий діабет
5	Нецукровий діабет

--	--

8. Методи навчання

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (метод справ, лабораторна робота, самостійна робота).

9. Форми контролю

- поточний (опитування, тестування);
- рубіжний (контрольна робота, реферат, модулі);
- підсумковий (тестування, екзамен письмовий).

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Лабораторна діагностика функціонального стану печінки: методичні вказівки / Цвіліховський М.І., Грищенко В.А., Грушанська Н.Г., Костенко В.М. – К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2012. – 79 с.
2. Мікроскопічні дослідження осадів сечі сільськогосподарських тварин: методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, В.А.Грищенко, І.Г. Погурський, В.О. Бондар, Т.І. Левищенко. – К.: НАУ, 2000. – 37 с.
3. Патологія нервової системи у собак / Цвіліховський М.І., Січкач В.С., Костенко В.М., Грушанська Н.Г. / Методичні вказівки. К.: Видавничий центр НАУ, 2009. – 38 с.

4. Синдроми найбільш поширених внутрішніх незаразних хвороб тварин: Методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, М.О. Судаков, В.Ю. Чумаченко та ін. – К.: НАУ, 2000. – 30 с.
5. Фізико-хімічні, морфологічні та біохімічні дослідження крові сільськогосподарських тварин: Методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, І.Г. Погурський, В.О. Бондар та ін. – К.: НАУ, 2002. – 49 с.
6. Цифрова рентгенологія методи отримання зображення і переваги перед традиційними технологіями / Цвіліховський М.І., Бондар В.О., Костенко В.М., Січкач В.С., Якимчук О.М., Шестопалка Р.І. / Методичні вказівки. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2010. – 36 с.
7. Електрокардіографія: принцип будови електрокардіографів і порядок роботи на них. – Частина 1: Методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, І.Г. Погурський, В.І. Береза та ін. – К.: НАУ, 2003. – 22 с.
8. Електрокардіографія: Будова та аналіз електрокардіограми у здорових і хворих тварин. Частина 2: Методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, І.Г. Погурський, В.І. Береза та ін. – К.: НАУ, 2004. – 17 с.
9. Ендоскопія шлунково-кишкового-тракту у собак і котів: Методичні вказівки / М.І. Цвіліховський, Т.І. Левищенко, О.М. Якимчук та ін. – К.: НАУ, 2005. – 20 с.
10. Діагностика пороків серця: Методичні вказівки вказівки / М.І. Цвіліховський, Т.І. Левищенко, І.Г. Погурський та ін. – К.: НАУ, 2004. – 36 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Цвіліховський М.І., Береза В.І., Костенко В.М., Бойко Н.І., Голопура С.І., Грушанська Н.Г., Якимчук О.М. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: навчальний посібник; за ред. М.І. Цвіліховського. – К.: «ЦП Компрінт», 2017. – 607 с.
2. Ветеринарна клінічна біохімія. / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
3. Тіллі Л., Сміт Ф. Ветеринарія. Хвороби кішок та собак: Пер. з англ. – М.: ГЕОТАР-МЕД, 2001 – 784с.
4. Дженсен Р., Маккей Д. Болезни крупного рогатого скота при промышленном откорме. (Пер. с англ.) – М.: Колос, 1977. – 366 с.
5. Карпуть И.М. Иммунология и иммунопатология болезней молодняка. – Минск: Урожай, 1993. – 288 с.
6. Клінічна ветеринарна фармакологія: Навчальний посібник / За ред. О.І. Каннюки. – Одеса: Астропрінт, 2006. – 296 с.
7. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2004. – 608 с.
8. Кондрахин И.П. Алиментарные и эндокринные болезни животных. – М.: Агропромиздат, 1989. – 256 с.

Допоміжна

1. Корма и питание. / М.Е. Энсмингер и др. (Пер. с англ.) – перевод второго издания 1990 года. – Издательская компания Энсмингера, Калифорния, США. – 974 с.
2. Мікроелементози сільськогосподарських тварин / М.О. Судаков, В.І. Береза, І.Г. Погурський та ін.; За ред. М.О. Судакова. – К.: Урожай, 1991. – 144 с.
3. Патология обмена веществ у высокопродуктивного крупного рогатого скота / под. ред.. В.П. Шишкова – М.: Колос, 1978. – 394 с.
4. Рання діагностика, терапія та профілактика патології обміну речовин у великої рогатої худоби.: Методичні рекомендації / В.Ю. Чумаченко, М.О. Судаков, В.Я. Колесник та ін. – К.: 1999. – 18 с.
5. Стреси сільськогосподарських тварин і птиці / В.М. Головач, В.В. Снітинський, Г.В. Аксіонова та ін. – К.: Урожай, 1992. – 256 с.
6. Кардиореспираторные заболевания собак и кошек / Пер. с англ. С.Л. Черятников. – М.: «Аквариум-принт», 2004. – 496 с.
7. Вейн Е. Вингфилд. Секреты неотложной ветеринарной помощи. – СанктПетербург: «Невский диалект», 2000. – 606 с.
8. Ультразвуковая диагностика заболеваний мелких домашних животных (Под общей редакцией П. Манниона) / Пер. с. англ. – М.: «Аквариум-Принт», 2008. – 320 с.
9. Болезни лошадей. Современные методы лечения / Пер. с. англ. – М.: «Аквариум-Принт», 2007. – 1008 с.
10. Сью Патерсон Кожные болезни собак / Пер. с англ. Е. Осипова. М.: «Аквариум ЛТД», 2003. – 176 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
2. <http://www.evj.co.uk/evj>
3. <http://www.sciencedirect.com/>
4. <https://onlinelibrary.wiley.com/>